

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A marhavész.

Olyan elkeseredett állapot uralkodik meggyeszerzte a marhavész miatt, hogy ennél aktuálisabb és a közérdeket jobban szolgáló vezetőcikket most nem tudnánk írni. A vármegyei közgyűlésen, az alispáni jelentésben is tárgyalva van ez a téma, de orvoslásáról nem tesz említést, pedig hovatovább úgy elmérgesedik a közhangulat, hogy segíteni kell, még pedig minden áron rajta. Így nem maradhat tovább semmi szín alatt sem a dolog. A ragadós száj- és körömfájás Romániában dult. A törvény ellenére és egyenes kijátszásával a havason át titokban érintkező és csereberélő pásztor nép terjesztette el vidékünkön és e miatt az egész megye zárlat alatt van, az állatvásárok is be vannak tiltva. Hiszen nagyon természetes dolog az óvatosság és helyes is, de a nép és mindnyájunk érdekében elvárhatnók azt, hogy nem a rideg, szó szerinti értelemben alkalmazzák a törvényt, azaz: ha egy falu-

ban egy marha megbetegszik, azt a falut zárják le csak, vagy pedig a járványos házat zárják el szigorúan a többtől és azt ellenőrzik. De így igazán méltó az elkeseredésre ez a helyzet. A szegény nép téli szükségleteit állatai értékesítése után veheti be. Igen, de az állatvásárok be vannak tiltva. Azonkívül tejtermékeit sem értékesítheti, pedig ez egyik fő jövedelmi forrása. Sőt — horribile dictu! — még a fa is megdrágul a marhavész miatt. A viszonyokkal ismeretlen ember ezt nem hiszi el, nevet rajta, hogy mi köze van a fának a marhavészhez. Hát az az összefüggés, hogy a falusi népnek itt nincs lova, marhával szállítja a fát a havasról a városba. Azonban most nem szabad a marhákkal közlekednie, nem tud fát hozni tehát sem a piacra, sem egyes megrendelőknek és így, mivel a közelgő téli szezon miatt a kereslet óriási, a kínálat pedig épen nem fedi a keresletet, annyit kér az eladó a menyit akar.

Igy állnak a viszonyok, bizony nagyon szomorúak. A szegény nép a végtelenségig el van keseredve, annyival is inkább, mert az ép egészséges marhát tétlenül otthon kell tartania az istállóban s a nagy drágaság mellett a még drágább takarmánnyal kell étetnie.

Itt volna tehát a legvégső óra, hogy a hatóság a zárlatot végre feloldaná.

Mert ha egy faluban egy tehén megbetegszik és e miatt az egész falut lezárják, akkor hát járjunk el így az emberi ragadós betegségeknek is. Mert hiszen talán az ember is bír a hatóság előtt olyan értékkel mint az állat, már csak ha egyébert nem, azért is, hogy jó adóalany. S még is mit látunk? Ha egy családnál himlő, vörheny, vagy difteritisz áll elő, az illető családot elizolálják, lehetőleg az idegenekkel való érintkezéstől, de senkinek sem jut eszébe az egész város minden intézményét bezárni és lakosságát házaiba internálni. Épen így lehet a tehénekkel is. Ha a száj és

TÁRCA

Fogarasi Ilona.

Költői beszély.
Írta: Halmy Gyula.

I. rész.

Fogaras várában riadó kürt szólal.
Tíz szolga vesződik a nagy dobogóval,
Mig végre recsegve, ropogva kitarul
A nehéz várkapu, rozsdás vassarkábul.
A vár ura jött meg: vitéz Kincses László.
Közében magasan leng a harci zászló,
Amolyt nem egyszer vitt már diadalra.
Rajta ki nem fogott a török hatalma!

Tajtétkzó paripán vágat be előre.
Szolgahad-riadtan rebben szét előle!
Marcona alakján megfeszül a dolmány,
Gyémántos forgója fejedelmi adomány.
Sasszeme tündöklök, mint az éj csillaga,
Utjában mintha csak mindent kiirtana,
Ugy tekint szanaszét! Megretten az udvar!
Köncei Adorján nyargal be az urral.

Lovukról leszállván, egy kis idő múlva
Dübörögni kezd a várnagy hidja újra.
Hatalmas társzeker jön rajta keresztül,
Mosolygva tekint a nap rá a kereszttrül.
— „Ido a szekérrel!“ — dörg a várur hangja!
A zsákmány lerakást Adorjánra hagyja,
Ő maga pedig megy, szobáról-szobára,
Parancsot osztani a nagy lakomára.

Udvaron ezalatt nagy a sürgés-forgás!
Arany, ezüst, bársony, hever mint a forgács,
A sok szolga hordja, mint szorgalmas hangya,
Ugy, amint Adorján a parancsot adja . . .
. . . Mint sötét hollószárny, fürtei lobognak,
A lelkén viharzó vágyak átrobognak,
Ravaszul tekintget, lopva, szerte-széjjel,
Gonosz szeme fénylik, mint macskáé éjjel.

A szive egyszerre örömtől fölhevül,
Szeméből egy sugár a szobához repül,
Amelynek hófehér függőnye meglöbbsen.
Szászorszép Ilona asszony lakik ebben!
. . . Látál-e tölggy alatt illatos ibolyát,
Amint ott szerényen rejtegeti magát,
S azur kék szemével busan néz az égre,
A komor tögynek még árnyától is félve?

Vár asszonya ilyen! Durva férje mellett
Félénk mint ibolya, gyöngéd, mint lehellet.
Szőke haja sárga, mint a megért buza,
Liliom homlokán nagy bánat boruja!
Lelkes kék szemével busan tekint széjjel,
De egyszerre arca teli szökik vérrel!
Pirulva, borzadva, huzódik most hátra,
Adorján lovagnak tüzes szemét látva!

Leroskad ágyára, lehajtja homlokát.
Mint gerle, oly busan elbugja bánatát:
— „Istenem, teremtem mért büntetsz te engem?
Ilyen nagy bánat mért szaggatja a lelkem?
Szerelmes kisleány voltam még nemrég,
A virág nekem nyílt az erdőn, a réten,
István lovag szive érttem hön dobogott,
Oh jaj! mért kellett megérnem ezt a sorsot!

Kincses László gazdag, István lovag szegény.
Mint sajka tengeren, ugy tört meg a remény
Zord atyám kőszívén! Nem hajlott szavamra,
Erőt vett rajta a kapzsiság hatalma,
Igy lettem rabja az atyai önkénynek!
Erővel taszított neki az örvénynek,
Szóttépte a szívem, eladta a lányát,
Haló porodban is súlyos átkom száll rád!

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

körömfájás egy istállóba kiüt, tessék ezt az istállót a legszigorubb ellenőrzés mellett a többitől elzárni, de egy beteg marha miatt nem lehet, nem szabad az egész falu népét tönkre tenni. Sőt az egész város közönségét a mesterségesen csinált drágaságba beleerőszakolni.

A vármegyei közgyűlésen is szóba került az a kérdés. Oda kell hatni, hogy mentől hamarabb meg legyen oldva, mert így gazdaságilag teljesen tönkre megy a félig már úgy is tönkre ment közönség. H. Gy.

Vármegyei őszi rendes közgyűlés.

Nagy számban gyűltek össze a folyó hó 21-én tartott rendes közgyűlésre a törvényhatósági bizottság tagjai, ami nem feltűnő, ha végigtekintjük a hosszú főtárgysorozatot és az emellett még kiadott póttárgysorozatot, melyekből számos fontos ügy ötlük szemünkbe. Így, hogy például csak egy néhányat már itt említsünk: a vármegye közigazgatási, árva és gyámhatósági kiadásainak és ezek fedezésére szükséges bevételeknek költségvetési előirányzata 1908. évre, továbbá a jegyzők és segédjegyzők 1908. évi fizetéskimutatás bemutatása, a vármegyei szabályrendelet módosításának kérdése, kereskedelmi miniszter leirata a fogaras-brassói h. é. vasut végleges engedélyezése és a vasut céljaira megszavazott 3% megyei pótdadó megállapítása tárgyában, a központi választmány-nak 3 évre való megválasztása, a hivatalos órák újbóli megállapítása, a törvényhatósági bizottsági tagok választásának elrendelése, az idegen törvényhatóságok fontos átiratainak hosszú sora mellett a községi ügyek végtelen sorozata, melyek közül minket leginkább Fogaras leendő rendezett tanácsú város szervezési szabályrendeletének tárgyalása érdekelt.

Amint ezen tárgynál a legkülönbözőbb, mondhatni legellentétesebb indítványok hangzottak el, viszont egyhangú lelkesedés keltett, midőn a korecsmáknak vasárnapi bezárásáról szóló vármegyei szabályrendelet tervezet lett módosítás céljából előterjesztve. E részben nézeteltérés nem merül föl, amiből látható, hogy a nép érdekében valóban szükséges a bormérések, korecsák és sörházak vasár- és ünnepnapokon zárvatartása.

A népes közgyűlés megnyitása előtt az alispán indítványára Simon Jenő vezetése alatt Macaveiu Jakab és Steinburg Frigyes biz. tagokból álló küldöttség lett kiküldve a tagok kebeléből oly célból, hogy a főispánt, a közgyűlés elnökét a közgyűlésbe meghívja.

A tagok riadó éljenzése között meg is jelent nemsokára a teremben a főispán a rövid beszéddel üdvözölvén a bizottságot, a közgyűlést délelőtt 10 órakor megnyitotta.

Először az alispáni jelentést vette tárgyalás alá a közgyűlés, melyet aktualitásánál fogva egész terjedelmében közlünk:

Méltóságos Főispán Ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A múlt rendes közgyűléstől mostanig, vagyis f. évi május hó 1-sejétől szeptember hó végéig terjedő időre van szerencsém a törvényszabta jelentésemet a törvényhatóság állapotáról az alábbiakban foglalva tisztelettel bemutatni:

Mindenek előtt megemlítem, hogy említett időszak alatt vármegyénkre nézve azon nagyfontosságú esemény történt, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsege folyó évi augusztus hó 2-áról kelt magas elhatározásával méltóságos Bauszner Guidó urat vármegyénk 16 évön át volt főispánját ezen állásától — saját kérelmére — legkegyelmesebben felmenteni és egyidőben a magas kormány ajánlatára Széll József urat, vármegyénk volt főjegyzőjét e vármegye főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltó-

tatott. — Az új Főispán ur ő méltóságának ünnepélyes beiktatása és hivatalos eskütétele folyó évi augusztus hó 26-án történt meg a törvényhatósági bizottság e célra külön összehívott rendkívüli közgyűlésén, mely alkalommal ő méltósága úgy a közgyűlésen a törvényhatósági bizottság által, mint pedig megérkezésénél a vármegye közönsége által osztály, vallás és nemzetiségi különbség nélkül lelkes öröm és bizalmi nyilvánítások mellett a legszívélyesebb fogadtatásban részesítettet.

Ezek után jelentem, hogy említett időszak alatt a vármegyei közigazgatás meutete úgy a központban, mint a járásokban rendszerben folyt.

A közbiztonság nagyobb mértékben megzavarva nem volt. A vármegyei tisztikarban azon változás állott be, hogy Széll József főjegyző ezen állásától lemondott, miután a vármegye főispánjává kineveztetett, továbbá Széli József irnok meghalt.

A vármegyei közigazgatási, árva és gyámhatósági kiadásairól és azok fedezéséről egybeállított 1907. évi költségvetést a belügyminiszter ur felülvizsgálván, a vármegyének adandó állami javadalmazást az előirányzott 173848 kor. 27 fillér helyett 163744 kor. 49 fillérral állapította meg, illetőleg ezen összegre szállította le. Ezen javadalmazási összegben a miniszter az árpási és a sárkányi járásokban eddig hiányzott egy-egy járási orvosi állás redszeresítésére szükséges javadalmazást is engedélyezvén, ennek folytán a két orvosi állásra a pályázat kihirdtetett és azon állások legközelebb kinevezés útján fognak betöltetni.

A költségvetésbe előirányzott és a segéd- és kezelő-, valamint a szolgazsemélyzet szaporítására, nemkülömben a járási főszolgabírák irodai átalányainak 200—200 koronával leendő felemelésére, valamint a közgyűlési jegyzőkönyvek román nyelven való viteleért fizetendő tiszteleteij címén beállított

Boldogok voltunk mi lovagommal ketten!
Esténként szerelmet esküdtünk a kertben,
Jaj! de a zord kérő alighogy belépett,
Kedvesem szivéről ridegen letépett.
Két éve sinylődöm Fogaras várában
Megvetve, egyedül . . . férjem is magában,
Oroszlán mellé nem illik a félénk őz!
Megunt már s ellenem folyton rossz tervet főz!

Kinomat Adorján szerelme tetézi!
Utáalom, gyűlölöm, nem tudok ránézni!
Az uram barátja, garázda, rossz lélek,
Fekete szemének villámától félek! . . .
Igy hangzott a megtört lilium panasza.
. . . Alighogy elröppent az utolsó szava,
Lassan nyílt az ajtó . . . Belépett az álnok,
Ilona szeméről elüzve az álmod!
(Folytatjuk.)

A becsület.

Sudermann drámájának előadásához.

Megvolt tehát Fogarasnak is a maga irodalmi eseménye. A jó műsor olyan mint a jó „étrend.“ Változatosnak kell lennie, Az étvágygerjesztő operettek meg más könnyebb holmik után okvetetlenül várjuk a jó sültet, a kiadós tartalmas ételt.

Noshát művészeink, azaz derék igazgatójuk gondolt egyet, megdörzsölte tenyerét és jó kemény fába vágta fejszójét. Nem elégesztek meg operettjeimmel! Komoly dráma kell! Nesze itt van! Kértek még többet is belőle?

Hát bizony, jó lesz sorján végezni az irodalmi menü részeivel. Kezdjük tehát magán a drámán. Nohát, a mai színiirodalom nem szeret elkalandozni a régebbi multba, hogy remekeket alkotson a történeti drámában. Ez egyrészt fáradságos az író szempontjából és hozzá egy kis tanulmányt igényel a tisztelt publikumtól is. Hiszen anélkül szerző és közönség úgy van egymással szemben mint két előkelő idegen. De megérték és ezzel méltánylást ígér a jelen életből meritett tárgy.

Rövid néhány év előtt a párbajozás erősen foglalkoztatta a lelkeket. Volt is rá ok. Minálunk, de különösen Németországban lejátszódott több eset, melyek mikéntjébe a közvélemény nem tudott belenyugodni sehogyssem. A sértő fél ünnepélyes megkövetésre kész, nem azért, mert talán gyáva, hanem mert józanabb ésszel belátja, hogy minden ok nélkül sértett. De jön a társadalmi becsületkodex és legázolva a szívek jellemes szándékát ridegen kimondja, hogy itt nem lehet humanizálni oh nem urak, itt csak verkedni lehet.

Ebből a hangulatból fakadt Sudermann „Becsület“ című drámája is. A becsület mivolta, féltett magasztossága már előre kezkeskedett azon mély hatásról és hangos sikerről mellyel a darabot mindenütt fogadták. Minálunk követője is akadt a Ruttkay „Sötétség“ében. Azonban a dráma nagy

erősége egyben gyöngesége is. A becsület elemelve kimutatja, hogy gyakorlati értéke más az ur palotájában és más a munkás kunyhójában. Ezzel már az író javában elmélkedik, nézeteket hirdet egy szóval iránydrámát ír. A darab menete lassul, meg-meg állani látszik. Itt kell aztán a színésznek talpra állania, hogy tehetségéhez képest megjavítsa az író fogyatékoságát.

Észrevehette közönségünk mindjárt a bekezdő jelenetben, hogy a színészek nagy művészettel bár, de szavalni kezdtek. Igónis szavalni, mert még ezután is igen sokszor szavalni kényyszerültek. Különösen a gróf. Noki jutott ezen darab leghálátlanabb szerepe, már mint a főszerepek közül. Ezt a szavaló hangot még a legnagyobb művész sem kerülhetné el egészen. De mérsékelheti azon drámai erővel, melyet szavainak adhat. Még így is gyakran figyelmét kerülik a közönségnek az ilyen elmélkedő szavaltat legremekebb gondolatai, mert az ilyen gondolatok elmélkednie kellene a hallgatónak is, pedig a gondolatsor miatt nem teheti. Az elmélkedés egyet jelent a megállással. A színpadi mozgás, az ugynevezett cselekvény meglással sőt megáll.

Ebből megértjük, hogy néha úgy esik, hogy valamely darab csakis a színészek jó játékának köszöni sikerét vagy ahogy mondani szokás: megmentését.

Sudermann darabja ugyan nem tartó-

többi javadalmazástól pedig a miniszter a hozzájárulást megtagadta. Vledény és Szunyogszék községekre nézve új körorvosi állás szerveztet Vledény község székhelyénél, melybe Dr. Lungu Ananias választott meg.

A fogaras—brassói h. é. vasut építésre a folyó évi július hó 29-én szentesített XL. törvényekben nyert felhatalmazás alapján a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur ad 62468—907/III. sz. leiratával az engedélyt Schiffer Miksa budapesti okleveles mérnök részére megadta — egyidejűleg a vármegyénk által az említett vasutépítésre megszavazott 400000 kor. hozzájárulás felerészének fedezésére szolgáló 3% vasuti pótdadó kivetésére hozott 478/4775—1903. sz. a. hozott közgyűlési határozatot jóváhagyta. Ezen pótdából befolyó jövedelem terhére a törvényhatóság által a vasuti hozzájárulási összeg fele, vagyis 200000 korona erejéig kölcsön lesz felveendő, mi iránt a tárgyalás megindított és több pénzintézet szállított fel ajánlattételre, de csak két pénzintézetől érkezett ajánlat a kölcsönadásra és pedig a pesti hazai első takarékpénztár egyesülettől, mely a kölcsönt kamatozó kötvényei 95%-os árfolyammal való elszámolással 5.5% törlesztési hányad mellett — továbbá a pesti magyar kereskedelmi banktól, mely szintén hajlandó a megkívánt kölcsönt adni a vármegyének, de eziránti átiratában azt javasolja, hogy a vármegye odázza el a tervbe vett kölcsönvételt kedvezőbb pénzügyi viszonyok beálltáig, mivel jelenleg erre a pénzügyi viszonyok nagyon is kedvezőtlenek. Ez okból tehát az ügyet a tkts. törvényhatóság elé terjesztettem a most megtartandó közgyűlésen való elhatározás végett.

A vármegye által a Grünfeld Ignác volt vármegyei pénztárnok által elsikkasztott közpénzek megtérítése iránt indított polgári per a kir. curia által hozott végső foku ítélettel befejezést nyert, mely ítéletnél fogva tartoznak alperes tisztviselők 626 kor. 40

fillér kivételével valamennyi elsikkasztott összeget megtéríteni a perköltségeket viselni. Ezen elmarasztalás folytán alperesek egyrésze a kiszámítás szerint reájuk utalt összegeket már ki is fizették — a távollévő Grünfeld Ignác ellen pedig a kielégítési végrehajtás kéretett és elrendeltetett, melynek eszközölése után a ki nem elégitett összegek erejéig a fizetést nem teljesített és egyetemleges kötelezettséggel tartozó többi alperes ellen lesz eszközölve a végrehajtás.

Emlitem továbbá, hogy a vármegyei kózkórház épület az épülő állami főgimnázium céljaira véglegesen adatván át, a kózkórház ideiglenesen a Fogaras községtől kibérelt, a brassói-utcában levő házban helyeztetett el addig, amíg az a jövő év augusztus hó végével befejezést nyerendő új kózkórház épületbe fog állandóan elhelyeztetni.

Az ideai mezei termésre vonatkozólag megjegyzem, hogy a buza és rozs termés minőségileg jó, mennyiségileg pedig közepen alóli volt.

A többi mezei termények pedig kielégítő eredményt mutattak — kivéve a széna és a sarju amelyek gyenge termést adtak és e miatt a széna ára már is jelentékenyen emelkedett és igen valószínű, hogy később még nagyobb ár emelkedést fog mutatni.

Az egészségügy állapot kevésbé kedvező volt amennyiben a fertőző betegségek közül a ronszoló toroklobb 16.6% vörheny 12.8%, kanyaró 0.58%, hőkhurut 25%, hasi-hagymás 11.76% és vörhas 75%, halálzási esetekkel több községben járványosan felléptek.

Nagy csapás érte a gazdaközönseget a szarvasmarha között fellépett száj és körömfájás állapotbetegség által — mely betegség igen valószínű, hogy a szomszéd Romániából ahol az a korai tavasz óta nagymértékben uralgott — a havason legelt állatok által érintkezés folytán hurcoltatott be vármegyénk területére és így fertőztetett a ha-

vasok felől az Olt folyó felé haladva vármegyénk majdnem összes községei Jóllehet a betegség nem volt roszindulatú mindazonáltal nagy károsodást szenvedett a gazda közönység az alkalmazott vesztegár és az állatvásárok betiltása által.

A betegség a legtöbb községben már megszűnt és kilátás van arra, hogy a legközelebbi időben az összes községek szabaduljanak a zár alól és hogy így az állatforgalomra nézve fennállott korlátozás feloldassék és hogy ezzel egyidejűleg az állatvásár tartás szabaddá tétessék.

Végül nem hagyhatom megemlítés nélkül azon aggodalmat keltő körülményt, hogy az életszükségletek kielégítésére szolgáló cikkek árának az utóbbi évek során folyton növekedő emelkedése egyes ipari cikkeknek de különösen az élelmi cikkeknek azonkívül a tüzelő anyag rohamos drágulása és a lakbér emelkedése a megélhetési viszonyokat annyira súlyosította, hogy a társadalom széles rétegeiben főleg pedig a kisebb vagyonal vagy keresettel bíró osztályoknál és nálunk különösen a szerényebb fizetéssel dotált köztisztviselőknél az első rendű szükségletek rondes kielégítését is megnehezíti. Ezen nyomasztó állapot különben nem csak vármegyénkben, hanem az egész országban sőt Európa szerte tapasztalható. Az országos kormány már beható tanulmány tárgyává tette megélhetési viszonyok olcsóbbá tételének kérdését és tárgyban jelenleg is folynak a tanácskozások. Vármegyénk részéről is tétetett nyilatkozat e fontos kérdésre vonatkozólag miniszter ur mint pénzügyminiszternek felhívására, melyben az itten tett tapasztalatok alapján azon nézetnek adatott kifejezést, hogy a mostani drágaság főképpen a munkás hiányban és az egy idő óta fokozottabb mértékben felmerült szociális követelésekben leli az okát, ezek pedig a túlmértékben terjeszkedett amerikai kívándorlásnak a következménye.

zik ide, megvan az művészileg alkotva magában is, de hiába. Az ugynevezett Gartenlaube stilus meglátszik rajta. Megérzik rajta a novelista Sudermann stilusa, mely minden ízében német nemzeti. Ennek főkélléke pedig az, hogy megszabadulni az ugynevezett költői igazságszolgáltatás követelményétől. A darab indulhat a legrealisztikusabb rajzokon, de valahol mondjuk legalább a végén meg kell lennie a jó befejezésnek, az érzélgős világnézet diadalában.

Ez megvan a Becsületben is. A gróf és az öreg gyáros között elhangzó végző jelenetben kielégítést nyer a szentimentális könyhullatás. A fiatal Heinekét gazdag módhoz juttatja a gróf — győzött a jó.

Ez a jelenet meglehetősen ellentétben áll az előzményekkel, tisztára fölösleges. De megvan, mert mélyen ott gyökerezik a költő nemzeti egyéniségében. No meg abban, hogy különböző társadalmi rétegek viselkedését jeleztetni meg és mert egy alapjában vett helyes erkölcsi felfogást törekszik megtestesíteni.

Nem így tesz pl. Gorkij, aki egyszínonalton mozgó társadalmi rétegek ridegen reális képét tárja ki előttünk.

És még valamit.

A jelen volt közönység nagyobb részét biztosan poetikával boldogították annak idején Azt hallotta, hogy a dráma hőse szembe száll az ugynevezett egyetemes világrenddel.

Ellene támadva hibát követ el és vétkes botlásába belepusztul.

Nos ez a támadás azaz a mai drámában jóformán mindig, nagyon részleges viszonyokat érint. A fiatal Heineke kiemelődik a nyomor szükségletein túl nem igénykedő családján. Ez végzete. A gyáros és fia morálja szakasztott mása az öreg Heinrickeék erkölcsi felfogásának. A különbség mondjuk hogy: Pfennig és Márka érték. A gróf józan felfogása arra figyelmezteti a fiatal Heinekét, hogy legjobb ha kiki a maga módja szerint boldogul, hogy megcsontosodott viszonyokon változtatni nehéz. Mihelyt a fiatal ember ez belátja, a drámai küzdelem természetesen befejeződik.

Tehát a játék!

Legnehezebb a gyáros fiának szerepe. Az egzisztikus kimértséget igen jól sikerült végig meg nem ingó előadásban szemléltetjük. Ugy szintén a legnagyobb elismeréssel adóhattunk az öreg Heineike és Heinickené szereplőinek. A Sundermenn szakállas gróf valamint a többi szereplő kisebb drámai jelentőségük mellett is szép játékkal illeszkedtek az egésznek a keretébe. A fiatal Heineike az ugynevezet főhős, a jelzett szaváló helyeken igen nehéz feladattal állott szemben. A bekezdő jelenetekben kisebb, majd később szép tehetségre való sikerrel győzedelmeskedett a monologizáló rendkívül nehéz helyeken.

Az összjáték teljes és korrekt volt. Egy-két figyelmetlenséget a mimikában — statizáló pillanatokban — csak azért lehetett észre venni, mert különben minden exakt volt.

Ad vocem mimika!

Jobban mondhatnám publikum. Hiszen bántó derűtség csak egypár helyen jelentkezett a terem bizonyos részén. Ez a közönység ezuttal, azt hiszem, csalódott várakozásában. Komikumnak nézett olyan dolgokat, melyekben semmiféle komikum nem volt. Nincs is semmi az egész drámában. Ez volt az a közönység, amely még mindig igen szépszámu szeretett hazánkban, ez mely csak megránduló arcizmokat meg kaprioloikat lát a színpadon. Ez az, mely a főváros melletti földeken meggazdagodva hosszú orral távozik egy Caruso előadásától.

Nos, bátran mondhatjuk, hogy művészeink meg lehetnek elégedve a fogarasi közönséggel. Méltó volt magához és az előadott darab színvonalához. Teljes dicsőretet érdemel, mert mindritkábban hallani azt a magaskodó megjegyzést: Nem nézem meg, mert hiszen P e s t e n láttam.

Megbecsültük magunkat és derék színezeinket, hogy érdemes játékukat méltányoltuk, bár máskor „Pesten láttuk a darabot.“

K. E.

E szerint a fennforgó kérdést csak úgy véli tartósan és sikerrel megoldhatónak, hogy ha a tömeges kivándorlás hazafelé visszatereltetik illetve jövőben kisebb arányra megszorítatik.

A viszonyok habár ideiglenes javítására pedig célravezetőnek tartja, hogyha amellet, hogy a baromfityesztés és a konyhabetemények termelése nagyobb mértékben belterjesebb módon miveltenék — a legszükségesebb mezőgazdasági, ugyszintén a nyers termények kivitele korlátozhatnék, továbbá, hogy ha az élő marhának, vagy a marhahus bevitele Romániából, ugyszintén a friss és sós-halnak bevitele vámmentesen megengedtetnék és hogyha a tüzelő anyag olcsóbb beszerezhetése céljából állami kezelés alatt fa és szén közraktárak felállítatnának.

Tisztelettel kérem méltóztassanak jelentésemet tudomásul venni.

A bizottság az alispán jelentését tudomásul vette. Épugy az október hó 17-én megtartott számonkérésiek eredményeképp felvett jegyzőkönyvet, illetve jelentést. Bellettek mutatva az 1907. évi 23—50-ik törvénycikkek, melyek kihirdettettek lettek kijelentve. A miniszteri leiratok során első tárgy a közigazgatási-, árva- és gyámhatósági kiadásoknak és bevételeknek költségvetése 1908. évre — volt, mely a Belügy-miniszterhez jóváhagyás és hozzájárulás végett felterjesztendő lesz.

(Folytatjuk.)

Közös konyha

Ugy a fővárosi, mint a vidéki sajtó is, már hónapok óta egy igen fontos társadalmi ügy a közös konyha kérdése foglalkoztatja. Ujabban Ugron Gábor országgyűlési képviselő, kiváló publicistánk mondta el róla véleményét a „Székely Világ” hasábjain. Ezt a kiválóan érdekes cikket, mely a közös konyha ügyét igen sajtószertien különös nézőpontból bírálva tárgyalja, mint a cikkírónak egyéni véleményét érdekesnek tartjuk az alábbiakban egész terjedelmében közölni.

Semmi sem jellemzi egy a társadalmi és családi élet bomlottóságát, mint a közös konyha eszméje és sikere. A közös konyha nőnevelésünk itélete. Iskolázni kezdtünk a leánygyereket és rosszul neveltük. A fiuk, ha írni, olvasni tudnak, egy pár középiskolai osztályt végeztek, már nem akarnak érdemes iparosok lenni, hanem lesznek irnokok és irodák proletárjai. A leánykák az iskolából mind nagyságuk lesznek. Részint valóságban, részint képzeletben. Pedig ehez sem vagyonuk, sem kellő műveltségük nincs. Mégis nagysága mindenki, ha nem rongyos-

A tanulást a gazdasszonysággal, az iskolát a háztartással ellentétesnek nézik. Nem végzi a háztartásnak női teendőjét még anyja mellett se, mert ő tanuló lány. Dehogy menne a konyhára segídezni anyjának, mikor ő nagyságos asszony növendék. Az iskola idején nem ér reá. A szünetidőben már derogál neki.

S a helyett, hogy port törölne, inget javítana, piacra menne cseléd nélkül, olvas és pedig minél feslettebb francia regényt éktelen magyar fordításban, pihenés nélküli mohósággal. Vagy vizitel délelőtt is, délután is. Így lesz-

nek szaturálva a jó erkölcsről téves fogalmaknak, a női kötelességekről hamis elméletekkel, dologkerülő illendő-séggel és a családi otthon unalmával.

Az iskola tanít csupán és nem nevel. Ismereteket terjeszt és nem gondol a nő háziasszony feladataival. Nem dicsőíti a gondos háziasszonyokat. Azt sem érteti meg, hogy műveltség és háziasság szépen összeférnek. Együtt szépek igazán. A műveltség levegőben lógás háziasság nélkül. A háziasság minden műveltség nélkül, nehézzé teszi a művelt férfi meghódítását és meg tartását.

A rossz gazdasszonyság a nőknél rossz nevelés. Mert ennek célja az élet számára készíteni elő a leánygyermeket. Az asszony a családban a belső élet vezére, a ház jó vagy rossz szelleme, az összes belső háztartási munkák intézője, a szobák és azokban a családi vagyon gondviselője, a cselédek parancsnoka, munkásságuk ítélő bírója, a táplálkozás intézője, tehát a bevásárlás, a főzés ura, a családi költségvetés gazdája, ezáltal a pénzügyi egyensúly mestere. Ezekben segítségére van, amit az iskolában tanult; de minderre kicsi korától fogva kell készülnie, tanulnia, tapasztalnia otthon, ha szegény, ha gazdag, különben feladatán alul marad.

Éppen ez nem történik a szülőknek oktalan hiúsága, könnyelműsége következtében. Leánygyermeküket nem a szegény, a takarékos, háziasszony életre nevelik, hanem társadalmi, anyagi állásukon magasan felül. Cifra ruha, kényeztetés, a igények fokozása mind a szülők gyengesége, utánzási, vetélkedési viselkedésből lányukra erejükön túl költenek, legjobb esetben nem állanak gyermekük ilyen beteges hajlamainak ellent.

Az állásukon felül nevelt leányok a társadalmunk nagy betegségének nyomó okai. A női proletárok ez okból szaporodnak kétségbejött arányban.

Nem mernek az ifjak házasodni, mert feleségüket nem bírják eltartani. A melyik asszonynak vagyona van, az kétszer, háromszor annyit igényel.

A feleség a ház őrangyala volt, a család takarékoságának szelleme, a gondosság, a rend maga. Most későn kel, későn fekszik. A reggel unalmas. A reggelt az isten a cselédnek teremtette. Ha fel kel önagysága, akkor öltözik. Hisz az ágyban reggelizik, mert a gyomra előbb ébred, követel, miut a kötelességtudása.

Az ilyen háziasszonyok semmire sem érkezik, ami kötelességük, hanem mindent a cseléd végez. Az vásárol drágán, elv és gyakorlat a „körblgeld” ott is, ahol németül sem tudnak. Mindent kicsinyben vesznek, mert így a cseléd vesz, és a percent övé lesz. Ki-

csinyben minden drágább és kevésbé jó, de önagyságának így kényelmes. Önagysága bár drágán vásárolt férjének rosszul tálal. Rossz az étele, amit a cseléd készít vezetés nélkül. Önagysága sem tud hozzá. Még kevésbé érti olcsó anyagból izletesen főzni, kevés értékből jól táplálkozni.

Ha látom Budapesten délután a kávéházakat, tele emberrel, azt gondolom, milyen kevés embernek van lakásában otthonja. És látom a kávéházak tömegében néhány év óta cifra kalapjukat rengetni a hölgyek megdöbbenő sokaságát, ilyenkor elgondolkodom: vajjon ki gondolzza otthon a nőknél gyermekeit? Mit tanulnak a kisdédek a cselédségtől? Milyen női nemzedék nő fel a cselédek iskolájában? Vajjon helyre hozhatja-e az iskola tautással, amit a lélekben rontottak a — cselédek? Ezekből az árvákból, kiknek apjuk, anyjuk van — remélhetem-e, hogy háziasszonyt, jobb anyákat fog a társadalom nyerni?

A nőknél észnélkül való, családiasságot nélkülöző, háztartást nem ismerő igényes nevelése a társadalomnak mélyen járó, messze kiható betegsége, amit észleltünk eddig is. Csak most látom, hogy az nem fővárosi senyvedés, hanem országos szerencsétlenség. Ha nem így volna, akkor a közös konyha terve annyi városban nem hódítana rohamosan, nem üdvözlődnék, mint reformot, hanem felismernék, hogy nőnevelésünk szégyenletes kudarca, egy női generációnak szomorú gyónása.

Mert, uraim, nem a paraszt-, nem a munkástársadalom érzi a közös konyha szükségét, melyben a nő dolgozni mehetne és segiten a fedezetet szerezni a közös konyhára napszámjaival, hanem a művelt, a hivatalnok-társadalom, melyben az asszony nem keresetképes, nem szerez pénzt, ha közös konyha főz is helyette.

A hibás háziasszony, állásán messze felül való indulása az új nemzedéknek okozza, hogy nincs háziasszony, nincsenek igazi háziasszonyok, akik minden házimunkát kitünően tudnak, tehát birnak parancsolni, képesek főzteni jól és olcsón, mert tudnak maguk is főzni.

Eddig a magyar parasztasszony szégyennek tartotta, hogy ura a más főztét egye és bántotta, ha jobban izlett neki az. Most művelt asszonyok akadnak sokaságban, akiknek van lelkük „menázsira” fogni magukat, férjüket és gyermekeiket.

Szegény gyermekek! Ki fog nektek a menázsiban gyöngé gyomrotokhoz képest főzni?

Ki törödnék a mai világban a gyermekekkel!

Maholnap, ha így haladunk, Ma-

gyarországon a művelt emberek mená-zsit esznek, a csecsemők euclit szopnak mind. Ha ugyan fognak asszonyaink akkora fáradságot műveltségükben elvállalni, hogy — szüljenek.

Szinészet.

Mint előre megjósoltuk, ez az elmúlt hét a legkedvezőbb auspiciumok között indult meg. Szombaton a Vig özvegy, ez a Lehár és Küry meg Ráthonyi révén olyan híressé vált kitűnő operett került színre. Nálunk is megtette a hatását, annyira megtelt a színház, hogy egy tüt sem lehetett volna leejteni. Bizonyára a zsufolt ház is hatással volt színészeinkre, mert úgy játszottak, ahogy még soha. Mindenik a tőle várható legjobbat nyújtotta s bár tulajdonképpen három „forst“ szerep van a darabban, a legkisebb mellékszereplők is kitűnően megállták helyüket. *Turi* volt az est hősnője. Olyan bájos, olyan elegáns, olyan jókedvű, olyan tiszta hangú volt, hogy minden dicséretet megérdemel. Fényes toalettjei csak emelték a hatást. Kapott is sok tapsot. Méltó partnere volt *Ivánfi*, aki Danilót fényesen alakította, hovatovább jobban megkedveli őt a közönség. Mindjárt utánuk *Baróti* következik, ő is a tőle megszokott művészettel oldotta meg feladatát. *Dányi* a nem neki való kis szerepben is jól nyújtott, szépen énekelt. *Perényi* elegáns volt, kitűnt ügyes táncával, valamint a bájos kis grizettek is. *Hegyesi* is kitűnő volt. A zenekar precíz, az összejáték gördülékeny. A közönség nagyon jól mulatott és sokat tapsolt.

Vasárnap igazi vasárnap darab, *Viola* a haramia került színre. Szigligeti az Eötvös József báró Falu jegyzője című regényéből készítette ezt a népszínművet és ezzel az is meg van mondva, hogy a darab az ő hosszas magyarító párjelenoteivel, temérdek változataival unalmas, mint már az a regényekből készült szindaraboknál szokott dolog. Aztán meg vasárnap darabnak komikus kell. Olyan, amelyen sokat lehet nevetni. Hiszen tapasztalhatják színészeink, hogy a legdrámáibb jelenetnél hogy röhög a karzat azon, hogy a pályában nem igazi gyermek van. Miért nem nevetnek azon is, hogy nem valódi a fa, az erdő, vagy a tüzeset? Valóban csodálkozunk rajta, hogy manapság, amikor a legegyszerűbb ember is felvilágosodott, miként lehet valaki ennyire bornirt. A karzat valósággal rakoncátlankodik, ott rendet kellene teremteni. *Fehér*, az igazgató, valódi drámai tehetség. Kár, hogy olyan ritkán látjuk. Nagyszerű alakítását nagyban élvezte a közönség. *Krassói*, ez a bájos leány, szívesh szóló drámaiassággal ábrázolta Violánét. *Baróti* remek Peti cigány volt. *Ivánfi* szép nótái nagyon tetszettek. A többi mellékszereplő is jól betöltötte helyét. Az egészen telt színház sokat tapsolt.

Hétfőn zónaelőadásaként *Rákóczi*, *Bakonyi* és *Kacsóh* alkalmi darabja ment másodsor, ezuttal is az előbbi jó előadásban. A nézőtér azonban meglehetősen üres volt, pedig ez zónaelőadások ritkaság. A darab hazafias tartalma ezuttal is nagy hatást tett, a közönség meg volt elégedve.

Kedden végre az első drámát láttuk ebben a szezonban. *Suderman* világhírű színművét, a *Becsület*-et adták színészeink nem sok, de intelligens közönség előtt, mint ez már a drámáknál megszokott dolog. Észre-

vettük, hogy a tanuló ifjuság nagyon könnyen megolvasható számban volt jelen. Tessék színházba menni az ilyen irodalmi esemény-számba menő darabok alkalmával. Magát a darabot nem szükséges ismertetni, hiszen minden intelligens embernek ismernie kell azt. Fényes előadásban láttuk. *Zilahi* és *Kiss* excelláltak. *Róbert* és *Trasz* szerepe olyan kezekben volt, amelyek hivatva vannak művészetökkel a magasabb régiókban való szereplésre. Hiszük is, hogy mindkettő fényesen megfutott pályára fog visszanezni néhány évtized után. *Kiss*, a társulat agilis titkára a tulajdonképeni magyarító szerepet töltötte be. Amit az író el akar mondani, az ő szájába adja. A becsület különböző formáit, az axiomákat és paradoxonokat fényes elbeszélő tehetséggel adta elő. *Zilahi* pedig e szezonban most először jutott istenáldotta tehetségéhez illő szerephez, ki is öntötte lelke érzelmeit a legegyszerűbb természetességgel és mégis meghatóan. Mindkettő zajos tapsokat aratott, az előadás végén percekig tapsolt a lelkes és meghatott közönség. *Krassói*, *Sebestyén* és *Komáromi*, a három bájos, fiatal nő, egyforma ügyességgel töltötték be szerepüket. Nagyon kedvesek voltak. *Asbóth* és *Hegyesi* remek alakítását nyújtottak, igazán nem képzeltük ezt a két kitűnő komikust ilyen drámai alakításra. *Baróti*, *Dányi*, *Ivánfi*, *Kovács*, *Egyed Margit*, *Medgyesi*, mind a lehető legjobban játszottak a két főszereplő mellett. Kérnünk kell az igazgatót, hogy ilyen remek drámákat legalább kétszer egy héten, pl.: kedden és szombaton, vagy hétfőn és csütörtökön adasson.

Szerdán a budapesti kis csoda-gyerekek, *Lakos Vilma* cska, a 8 éves, híres, kis primadonna lépett fel az „Aranyvirág“ szép operett keretében három táncos és énekkel. Maga a remek zenéjű darab ezuttal nem ment kifogástalanul, a szereplők figyelmetlenek voltak, nem tudták a szöveget, egymásközt suttogtak, nevetgéltek. *Turi* és *Dányi* a tőlük megszokott kedvességgel énekeltek dallamos szerepöket, *Turi* nagyon szép toalettjei feltűntek. A többiek azonban csak immel-ámmal játszottak. A kis vendégszereplő elragadta gyermekes kedvességével és meglepően ügyes táncával az elég szép számú közönséget. Igazi fiók *Zsazsa* ez a bájos gyermek. Énekhangja nincs, de játéka és különösen tánc remek, épen mint híres tanítómesterének *Fedáknak*, akit meghajlásaiban is utánoz. Nagyon sok és zajos tapsot aratott a szép kis *Vilma*, minden táncát megisméltették és 4-szer, 5-ször a lámpák elé hívták.

Csütörtökön ugyancsak a liliputi primadonna felléptével *Gül baba*, ez a törökéletet festő szép operett ment, ezuttal is meglehetősen számú közönség gyűlt egybe. A darabban *Turi* excellált, remek *Gábor* diák volt, gyönyörűen festett a pompás magyar toalettékben, szépen is énekelt. Leilát *Komáromi* játszott nagyon kedvesen, kellemes, tiszta hanggal. *Zilahi* is kitűnő volt az öreg rózsák atyja drámai szerepében, *Baróti* pedig egyenesen utolérhetetlen *Mujkó* cigányt mutatott be. Alkalmi kupléval is kedveskedett a sokat tapsoló közönségnek. A kis *Lakos Vilma* ezuttal is nagyon tetszett, virágot és cukorkákat kapott, meg sok tapsot. Csak egyel nem voltunk megelégedve és ez az, hogy úgy az *Aranyvirág*ból, mint a *Gül babából* kihagyják a táncokat. Pedig — ha jól tudjuk — *Beppo* és *Aranyvirág*, *Gábor* és *Leila* minden énekszámuk alkalmával

táncolnak. Igaz, hogy ez kissé fárasztó, de hát olyan ügyesen táncolnak itt a hölgyek, sőt az urak is, a közönség pedig határozottan óhajtja, hát nincs más hátra, mint táncolni.

Pénteken a „kabaret“ estély telt házat vonzott. A program kitűnő volt, rendkívül sokat neveltünk. A közönség nagyon megvolt elégedve, minden számot tehetségéhez mérten a lehető legjobban töltötte be a szereplő, — csak őszintén szólva — *Turi* Marcsával nem voltunk megelégedve. Olyan ünnepélyes volt, mintha egy temetkezési egyület gyűlésén vett volna részt. Egyéniségével össze nem illő énekszámokat választott. Valljuk meg, úgy tetszett, mintha fumigálta volna a közönséget, pedig ezt nem érdemelte az a közönség, amelynek mindig kitüntetett kedvence *Turi*. Még egy kifogásunk van. Nem értjük miért orólteteti az igazgató folyton *Komáromi* a darabokban is, ez estén is, mikor a közönség egy kis változatosságot nagyon szívesen venne. Ott van a kedves *Sebestyén* amint a zugó és követelő tapsokból is látszik a közönség kedveltje *Ő*, *Turi* és *Krassói* mellett. Általános véleményét tolmácsolunk midőn arra kérjük az igazgatót, hogy az érthetetlenül forszírozott *Komáromi* helyett játszassa többször és nagyobb szerepekben a bájos, ügyes és rendkívül fülbemászó hangú kis *Sebestyén*-t. A kabaret estélyen határozottan legnagyobb sikert aratta *Baróti*, ez a rendkívül intelligens ember, aki a három teljesen ellentétes szerepet zugó tapsokat, viharos tetszést aratva adta elő. A kis *Lakos Vilma* enni-való volt, sok tapsot és cukrot kapott. *Kiss* és *Zilahi* a két remekül előadott drámai költeménnyel tökéleteset produkáltak. *Krassói* pedig kimondhatatlanul kedves, bájos, volt. *Dányi* és *Ivánfi* meg *Hegyesi* tetszettek még, *Komáromi* és *Perényi* kettőse is kitűnő volt. *Sebestyén* kiválóan bájos. A többiek is köztük különösen *Asbóth* nagyon tetszettek.

Halmy Gyula.

H I R E K.

— Személyi hir. *Széll József* vármegyénk főispánja — mint halljuk dolgai elintézése céljából Budapestre utazott.

— A főispán dolgozik. Tudva levő dolog, hogy főispánunk nem jár „per pedes apostolorum“ hanem pompás, tüzesvérű lovai vannak, diszes kocsijába befogat és — ne gondolják hogy céltalanul megy kocsikázni, vagy vadászni — bár néha ezt is megteszi, hogy nimródna is áldoz, hanem sorba veszi a körjegyzőségeket és vizsgálatot tart. Legközelebb Ósínán tartott ilyen hivatalos vizsgálatot s ez így fog folyni ezután rendszeren hol itt, hol ott üti fel a fejét a szívesen nem látott vendég a körjegyzők előtt, ami ennek előtte bizony ritkaság számban ment. S így lassan-lassan elkezdődik a seprés minden vonalon, mert közeledik már az ujesztendő is.

— Értesítés A róm. kath. egyháztanács és iskolaszék tagjainak választása f. é. november hó 3-án vasárnap d. u. 2 órakor tartatik meg az iskolai helyiségben, miről a választói jogosultak azon megjegyzéssel értesítettnek, hogy ha esetleg a templom ajtajára kifüggesztett névjegyzékből nevek tévedésből kihagyatott volna, helyesbítés tekintetéből november hó 1-ig jelentkezzenek, mert ellenesetben választói jogukkal nem

élhetnek. Választó képességgel bir minden kath. családfő, ki a hitközségnek tagja, önálló házat tart, semmi bélyegző s botránykozató cselekedettel keresztény katolikus jellegét be nem szennyezte, az egyházi és iskolai ügyek fenn és jó korban tartásához hozzájárul. Egyházi és iskolai tanács tagokul megválaszthatók, kik érett kornak, keresztény jámbor életet élnek, az egyházi és iskolai ügyekhez lehetőleg értenek, olvasni és írni tudnak. Választás alá jön: egy algondnok és 12 egyháztanácosos.

— **Jutalomjáték.** Kedden Dányi János a közszeretben álló tenorista jutalmául „Bob herceg”, a népszerű operett megy mely eseményre ezután is felhívjuk közönségünk b. figyelmét.

— **A telefon.** Már legutóbb is hosszadalmasan tárgyaltuk ezt az ügyet. Ezuttal tehát csak röviden térünk vissza reá. A telefonhálózat legfontosabb érdeké a kereskedőknek, azért felhívjuk ezuttal is kereskedőink figyelmét, hogy hívjanak össze gyűlést ez ügyben, küldjenek ki egy bizottságot és küldöttiségileg kérjék meg főispánunkat, aki minden üdvös dolgot fölkarol és fáradságot nem ismerve diadalra is visz. Gondolják meg a kereskedők saját érdekeiket és vigyék keresztül a telefont végre.

— **A polgárság figyelmébe!** Ugy halljuk, hogy mint a pohár, egy iv bujdosik kéz alatt a városban, amely nem akar egyebet mint aláírásokat gyűjt azért, hogy ne fejlődjünk át rendezett tanácsu várossá, hanem maradjunk, örök időkre falunak. Polgártársak! ne ingadozzunk, ne kövessük a kétkulacos politikát, ne dideregjünk, ne térjünk le az egyenes utról, ne ülünk fel a zavarosban halászló tutajára, hanem határozottan magyarosan kiálltsuk ki viribis unitis: legyen mielőbb rendezett tanácsu város Fogaras!

— **Meghívó.** A „fogarasi első temetkezési egyesület” folyó 1907. évi október hó 27-én azaz vasárnap d. u. 2 órától kezdődőleg a „Páris”-szállóda nagy termében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívottnak. Tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentés az egyesületi pénztárnak a volt igazgatóságtól történt átvételéről.

3. A f. évi augusztus 4-én tartott közgyűlés 11 jkvi számú határozatában átmeneti intézkedések foganatosítására nézve megszabott határidők meghosszabbítása. 4. A járulék fizetését megtagadott 95 tag törlése. 5. Az egyesület működésének felfüggesztése, az ügyvitel és eddigi pénzkezelés felülvizsgálása végett a szakvizsgáló kiküldésének kérelmezése a kir. belügy-miniszteriumtól. 6. Szentpáli Gyula volt egyesületi igazgató-elnök ellen indítandó kereset ügye. 7. Indítványok. Fogaras, 1907. október hó 22-én tartott egyesületi választmányi ülésből Györfő Sándor, jegyző. Borsay Resső igazg. elnök.

— **A vármegyei közgyűlés alkalmából.** Most, hogy az új főispán égise alatt megtartották az első őszi nagy, vármegyei közgyűlést, azzal az édes reménnyel léptünk be a vármegye székházának komor falai közé, hogy a régi tradícióktól eltérően a vármegyei közgyűlés lefolyását kizárólag csakis édes hazai nyelvünkön fogjuk végig hallgatni, s hogy a felírásokat a falak között csakis hazai nyelvünkön fogjuk olvasni, de még ezt nem érhettük meg, reméljük azonban, hogy a tavasz eljöttével, amikor is újra összegyűl a törvényhatósági bizottság új szellem is fog költözni a régi, komor falak közé, amit

szívünkől óhajunk. Ugyan csak ezzel egyidejűleg említjük meg, hogy a vármegyei rendes és dülő utait lássák el utbaigazító magyar feliratu táblákkal, mint az más megyékben is van, melyek az idegeneket tájékoztatják az utirányokról s a közeledő községekről. „Si fueris Romae, romano vivito move!” —

— **Egy apa rémtette.** Bukarestből írják: A Str. Fatilor 86. sz. alatt lakott Antal György kovácmestert, akinek a felesége ezeltől egy évvel halt meg, hátrahagyva 12 éves Róza nevű leányukat. Antal György előbb egy más asszonyt hozott magához, akit azonban csakhamar elküldött a háztól s egyedül maradt leányával. Az elvetemedett ember ezután életveszélyes fenyegetésekkel olyan életre kényszerítette saját leányát, amelynek nemsokára mutatkoztak a következményei is. A szerencsétlen leányka, mikor megtudta, hogy anyai örömeinek néz elébe, a rendőrségre ment és feljelentette apját. A rendőrség letartóztatta Antal Györgyöt, akit előbb tagadta szörnyű bűnét, de csakhamar töredelmesen bevallott mindent.

— **Difteritisz.** Mint értesültünk, Lechner Gusztáv helybeli pékmester cselédje difteritiszben meghalt. Vajjon nem volt idejében beoltva? Hiszen a mai szérumos oltás mellett ilyenek már nem volna szabad megtörténnie.

— **Figyelmeztetés.** Felhívjuk a hatóság figyelmét arra az állapotra, melyet a pénteki hetipiác alkalmával Stoff kereskedése előtt tapasztal az ember. Ott ugyanis az aszfalton állnak a lovak és szekerek, úgy, hogy a gyalogközlekedést nem lehet lebonyolítani. Az állatok azután úgy berondítják az aszfaltot, hogy az már igazán nem járja. Intézkedést kérünk.

— **Dinamitrobbanás.** F. hó 18-án este felé a Bráza mellett levő fűrésztelepen dinamittal robbantották a készülő félben levő hegyi utat: A kanóc nem akart meggyuladni, a munkások vártak, vártak, de már elvesztették türelmüket. Ekkor egyik orosz munkás vakmerően oda akart menni. Társai erővel visszatartották, de ő kiszakította magát karjaiból és a kanóchoz rohant, megfogta és megrázta. Abban a pillanatban a dinamit felrobbant, és a szertepülő kődarabok agyonütötték a vakmerő munkást, akit Olypka Theodornak hívtak, 25 éves, nős, orosz erdei munkás volt. E hó 21-én kiszállt a brassói törvényszéktől egy bizottság megvizsgálni az esetet.

— **Tudomásul.** Kovács József asztalosmester polgártársunk ama tény kijelentésére kért fel bennünket, hogy ő semmiféle összeköttetésben sincs a szociálistákkal és ezért téves minden e fajta híresztelés. Ő az okt. 10-iki tüntetésben sem vett részt, mert ő igaz hazafi, sőt e napon idehaza sem volt, üzleti ügyeiben Szombatfalván és Besimbákon tartózkodott. Készséggel teszünk ennek eleget, hiszen Kovács József hazafiságával a nemzetközi szocializmus össze sem férhet, erről megvagyunk győződve.

— **Interpelláció.** Ez elmúlt héten a fogarasi kir. járásbírósnál alkalmazott díjnokok küldöttsége tisztelgett Dr. Serbán Miklós árpási orsz. képviselőnél, kérve, hogy állapotuk javítása ügyében a képviselőházban szólaljon föl. Dr. Serbán ezt meg is ígérte a küldöttségnek.

— **Éltelt gyilkos.** Élénk emlékezetben van még, hogy a nyáron, a Dr. Schul féle zeyk-utcai ház építésénél, az oláhországi illetőségű Vicinare Constantin munkás fényes

nappal, a nyílt utcán lelőtte Kalderan Györgyöt. Mint értesültünk a brassói kir. törvényszék most ítélte el a gyilkost.

— **Pasziv rezisztencia.** A sztrájkok korszakában egy újabb fogalom. Nem adnak több fizetést, nem indítjuk és vezetjük rendszeresen a vasutakat, mondják magukban a hivatalnokok, nem gondolva meg, hogy ezzel az ártatlan közönségen bosszulják meg magukat. Ebből magyarázhatók a mostan napirenden levő 2—3 órás vonatkésések. Hova jutunk így, azt ki tudná megmondani.

— **Gyerektartásért beperelt vállalat.** Egy fővárosi iparvállalatnál dolgozó munkásnak, egy fiatal leánnyal viszonya volt és e viszony gyümölcseként gyermekük született. A munkás azonban szerencsétlenség folytán meghalt, mielőtt nevet adhatott volna gyermekének. A fiatal anya most beperelte az iparvállalatot gyerektartási díjért, mivel a gyerek apja a vállalat gondatlanságából kifolyólag halt meg. A bíróság megvizsgálta e szokatlan pört és a precedenst alkotó ügyben olyan ítéletet hozott, mely kötelezi a vállalatot a gyerektartási díj fizetésére.

— **A nagyterem.** Fogaras egyetlen nagyterme a Transzilvániában levő, egy óriási hiányossággal bir, amit különösen most, a színházi estéken tapasztalunk. Ez az okvetlenül megszüntetendő hiány nem egyéb, mint a befelé nyíló szárnyas ajtó. Ilyen tömeges távozások alkalmával a befelé nyíló ajtószárnyak becsukódnak és torlódás támad. Ez már a közbiztonság miatt is kerülendő, és ezen segíteni is kellene.

— **Rakoncátlankodás.** Felhívjuk a rendőrség figyelmét, arra a zajra és illetlenkedésre, amelyel a karzat és az állóközönség egy része élvezhetetlenül teszi a színelőadásokat. A rendőrök ott állnak a tömeg között, menjen fel kettő a karzat két szárnyára is és csináljon esendőt és rendet, vagy mutassa be gyakorlatilag, hogy aki helytelenkedni akar ne menjen színházba.

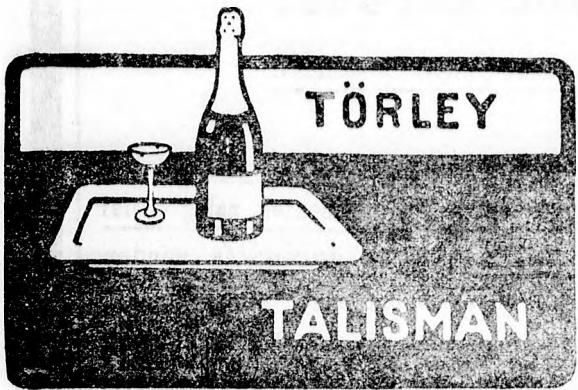
— **Hirtelen halál.** Sulyos csapás érte a napokban Paul Vilmos kir. tanácsos, kereskedelmi és iparkamarai elnököt. Fia ifj. Paul Vilmos magánhivatalnok f. hó 21-én délelőtti 9 órakor Brassóban amint a Kapu-utcán felfelé haladt öccsével egy motoros gépkocsin, hirtelen rosszul lett s a Fleischer-féle ház előtt kiesett a kocsiból. A közelben levők rögtön felemelték s a közeli házak egyikébe vitték, ahol az első segély alkalmazták, de minden hiábavaló volt, mert utközben, míg a kórházba szállították, a 24 éves fiatalember meghalt. A hirtelen halált szívizélhűdés okozta. A kocsiban egyedül maradt fitestvért is könnyen végzetes baleset érte majdnem. Amint ugyanis ifj. Paul Vilmos a földre esett, a magára hagyott gépkocsi jobbra fordult s neki ment a Fleischer-féle ház falának. Szerencsére azonban a falra (a mézár-széknél) egy jókora darab hus volt kifüggesztve s a kocsiban ülő ifju fejével anna esett neki s így az ijedségen kívül egyéb baj nem érte. Végül megemlítjük még, hogy az élesztgetési kísérletek folyamata alatt ifj. Paul aranyórája és lánc eltűnt. A rendőrség nyomban megindította a tettes nyomozását. Dél felé azonban az óra láncsal együtt megkerült, amennyiben azt egy Boszorát Mihály nevű szerelő Paul Vilmos lakására vitte. A rendőrség tovább folytatja az eljárást annak kiderítése céljából, hogy miként került az óra és lánc Boszoráthoz s miért nem adta korábban vissza a tulajdonosnak.

— **Éjjeli csendzavarás és verekedés.** A helybeli első zenekarnak egyik tagja f. hó 23-án éjjel 2—3 óra között a piactéren berugott állapotban egy fiatal embert megtámadott. Azt hántalmazta és oly lármát csapott hogy az egész piac sort felzavarta. Illetékes helyre jelentés tétetett.

— Lopás. Bukovenszky János helyi lakos kárára folyó hó 12-én egy pár 7 kor. értékű cipőt Stojka Demeter szeszesei illetőségű cigány ellopott. Csendőrség a cipőt kézre kerítette és a bíróságnak jelentést tett.

Nyilttér.

E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kérje ingyen

és bérmentve magyar nyelvű, gazdagon illusztrált főárjegyzéket, 3000-nél több rajzzal, mindennemű nikkelt-, ezüst- és aranyórák, valamint mindennemű szolid arany és ezüst áruk, hangszerek, acél- és bórárak stb.-ről eredeti gyári árban

- Nikkel remontoir óra K 3.—
 - System Roskopf patent óra K 4.—
 - Svájci ered. syst. Roskopf pat. K 5.—
 - Bejegyzett „Sas Roskopf“ nikkelt remontoir K 7.—
 - Ezüst rem. óra „Gloria“ művel K 8.40
 - Ezüst rem. óra dupla fedéllel K 12.50
 - Ébresztőóra K 2.90 Konyhaóra K 3.—
 - Schwarzwaldi óra K 2.80 Kukóra K 8.50
- Minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. Nincsen kockázat! Beeserlés megengedve vagy a pénz vissza!

Első órágyár Brűx.
KONRAD JÁNOS,
cs. és kir. udvari szállító
Brűx 1422. szám. (Csehország).

△ Buziás furdó, melynek természetes szénsavas forrásai már a rómaiak idejéből világhírűek, immár nemcsak a szenvedő emberiségnek, hanem az iparnak is fontos szolgáltatásokat teljesít. Muschong Jakab, ezen hírneves furdó új tulajdonosa nagy áldozatkészséggel hatalmas műveket létesített a természetes vegyileg tiszta folyékony szénsavnak ipari célokra való felhasználására. A kartelen kívüli művek képesek bármely mennyiséget szállítani.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

KÖHÖGÉS!

Ki ezt figyelmen kívül hagyja, önönmaga ellen vétkezik.

Kaiser-féle

Mell-cukorka

a 3 fenyővel.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva: köhögés, elnyálkásodás és rekedtség ellen.

4512 hitelesített bizonyítvány tanúsítja, hogy megtartják azt, amit ígérnek.

40 és 20 filléres csomagokban kaphatók:

Hermann P. János, Koutsveller
Károly, Steinburgi Pildner Frigyes
urak gyógyszerártaiban, FOGARAS.

Muschong-Buziásfurdói

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármely mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziasfurdói szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra

ÖSSZENEM TÉVESZTENDŐ mesterségesen előállított, legveszélyesebb kiadásos szénsavval

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziasfurdói ásvány- és gyógyvizek

1/4 és 1/2 literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-buziasfurdói szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziasfurdón.

Sürgönycím: Muschong, Buziasfurdó. — Interurban telefon 18. szám.

T. C.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a Vártér 6. szám alatt

VILLAMOS FŐLSZERELÉSI ÜZLETET

NYITOTTAM.

Elvállalok minden ezen szakmába vágó munkálatot, ugymint épületeknek villamos világításra való berendezését, ezek javítását, raktáron tartok mindennemű lámpákat és egyéb világítási alkatrészeket. Foglalkozom ezenkívül elektromotorok, villamos fűtési- és főző-készülékek elárúsításával és felszerelésével, a lehető legelőnyösebb árak és szállítási feltételek mellett.

Midőn ezen vállalatom érdekében a n. é. közönség b. pártfogását kérem előre is ígérem, hogy törekvésemet arra fogom irányozni, hogy lelkiismeretes munkával és pontos kiszolgálással nyerhessem meg bizalmát és maradtam

Kiváló tisztelettel

LICHT SIMON.

Visszelárusítók kerestetnek!

Harisnya nélküli

petroleum izzóvilágítás!

5% olaj megtakarítás.

Korommentes!

Szagtalan!

Robbanásmentes!

Eltörhetlen!

Lámpaátalakítás fölösleges.

10" = 1 Kor. 75, 14" = 2 Kor. —, 16" = 2 Kor. 30.

Utánvét és postadíjmentes! Atnézet díjtalanul!

Petroleum-Glühlicht-Industrie Kronach

(B A Y E R N.)

Visszelárusítók kerestetnek!

Globin a legjobb és legfinomabb

Czipó tisztítószer

Egyedüli gyáros Fritz Schulz jun. részv. társ. Liposees Eger.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyszabeni fiókja

Alapított: 1841-ben.

Nagy piac 2 szám.

Alapított: 1841-ben.

Alaptőke és tartalékalapok 92 millió korona.

Betétek elfogadása takarékpénztári könyvecskére folyó számlára és pénztári jegyekre.

Értékpapírok, idegen pénzek, ércpénzek vétele és eladása.

Értékpapírok átvétele őrzésre és kezelésre.

Kölcsönök nyújtása értékpapírokra mérsékelt kamat mellett.

Szervények és kisorsolt értékek beváltása.

Belföldi és külföldi váltók és utalványok leszámítolása, illetve vásárlása.

Katonai házassági óvadékok beszerzése.

Sorsjegyek árfolyamvesztés elleni biztosítása.

Tűzdei megbízások teljesítése.

Tőkebefektetésre különösen alkalmasak a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 4% és 4 1/2% adómentes záloglevelei és községi kötvényei, melyek a közigazgatás minden ágazatában biztosítékkal és bántatpénzül elfogadtatnak. Ezen óvadékképes záloglevelek és községi kötvények árvapénzek elhelyezésére, valamint katonai házassági óvadékokra alkalmasak.

Minden a bank és takarékpénztári üzlettel kapcsolatos ügyben egy szóbeli, mint írásbeli uton díjmentes felvilágosítás.

Hirdetések felvételnek
a lap kiadóhivatalában.

A készlet gyorsabb el-
adhatása miatt

Gaspari Frigyes

és Társai

Medgyes, Nagyküküllöm.

faiskolái

leszállított áron ajánlják
összes faiskolai cikkeiket u. m.:
magonoz, kőmagu és csontár
gyümölcsfákat, pöszméte és ri-
biszke cserjéket, málnákat, földi-
epret, diszcseserjéket, gyümölcsfa
vadoncokat, sövénynek valót,
tülevelű fákat, rózsafákat stb.

Arjegyzék kívánatra bérmentve.

2-16

TÖRÖK szerencséje ÖRÖK.

Fölülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt rabeccsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyereményt és pedig:

kétszer a **600.000** koronás főnyereményt, a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt, továbbá 6 á 100.000, 4 á 90.000, 3 á 80.000, 3 á 70.000, 5 á 60.000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és ezeken kívül számtalan 10.000, 5.000, 3.000, 2.000, 1.000, 500 koronás és egyéb nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztályosorsójátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 21-ik új magyar osztályosorsójátékában rövid 5 hónap alatt összesen

16 millió 457.000 korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

1 hónap melyik napján született?

Rendeljen nálunk oly sorsjegyszámot, mely születésnapja, vagy azon nap mellé van jegyezve, amelyen különös eseményeknek volt részese.

Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma	Nap	Sorsjegy száma
1	100690	7	109511	12	3216	17	13148	22	12116	27	101905
2	2899	8	92168	13	100914	18	92654	23	107285	28	92777
3	101912	9	105351	14	109637	19	106723	24	92731	29	13230
4	93417	10	79788	15	93317	20	91386	25	8818	30	90370
5	109717	11	90359	16	105041	21	101497	26	106917	31	105371
6	16598										

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy 1 kor. 50 fill.; 1/4 eredeti sorsjegy 3 kor. — fill.
1/2 " " 6 kor. — fill.; 1/1 " " 12 kor. — fill.

A sorsjegyeket utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb **november hó 21-ig**, hozzánk bizalommal beküldeni, miután szerencse-sorsjegyeink igen keresettek és gyorsan elfognak és az **első osztály húzása** már folyó évi **november hó 21.** és **23-án** lesz.

TÖRÖK A. és T. SA

BANKHÁZ R.T. BUDAPESTEN. Sürgőnycim: TÖRÖKÉK BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztályosorsójáték-üzlete.

Főáruházunk osztályosorsójáték-üzletei: I. Központ: Szervita-tér 3/a saját palotánkban. II. fiók:

Váci-körút 4/a. III. fiók: Teréz-körút 46/a.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogarasra kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában. Fogarasra.